

Stap 0: Onmiddellijke actie: spoelen en desinfectie

Stap 1: Beoordeling van de aard van het accident

Zie Tabel 1: Globale risico-inschatting op basis van de aard van het accident

- Accident geen risico op virusoverdracht? ⇒ geen actie
- Laagriscioaccident? ⇒ alléén maatregelen tegen HBV, volg stappen 2, 3, 4, 7 en 8
- Hoogrisicioaccident? ⇒ maatregelen tegen HBV, HCV en hiv, volg stappen 2 t/m 8

Stap 2: Beoordeling HBV-immuunstatus blootgestelde

- **Blootgestelde beschermd?** (bewezen door anti-HBs na vaccinatie serie) of HBV-infectie doorgemaakt (bewezen door een positieve anti-HBc)
  - ⇒ Laagriscioaccident? ⇒ geen actie
  - ⇒ Hoogrisicioaccident? ⇒ maatregelen tegen HCV en hiv, volg stappen 3 t/m 8
- **Blootgestelde niet beschermd?** (ontbrekende anti-HBs of onvolledig gevaccineerd of non-responder?)
  - ⇒ Laagriscioaccident? ⇒ Volg stappen 3 en 4, 7 en 8
  - ⇒ Hoogrisicioaccident? ⇒ Volg stappen 3 t/m 8

Stap 3: Achterhalen van de serostatus van de bron

- **Laagriscioaccident?**
    - ⇒ **HBsAg cito**, binnen 24 uur (weekend uiterlijk eerstvolgende werkdag)
      - Geen brononderzoek als blootgestelde ongeacht de uitkomst zal starten met HBV-vaccinatie, bijvoorbeeld in het kader van beroepsrisico
      - Bron niet beschikbaar/wil niet meewerken, of bronmateriaal van onbekende herkomst?
        - ⇒ bron beschouwen als HBV-positief
  - **Hoogrisicioaccident?**
    - ⇒ **HBsAg** **cito**, liefst binnen 24 uur
    - ⇒ **Anti-HCV, indien positief ook HCV-RNA** niet cito
    - ⇒ **Reguliere hivscreeningstest (combotest)** **cito**, liefst binnen 2 uur
    - ⇒ Bron niet beschikbaar/wil niet meewerken of uitslag niet tijdig bekend?
      - ⇒ inschatten op grond van beschikbare gegevens of bron behoort tot een groep met een verhoogd risico
- Zie Tabel 2: Groepen met een verhoogd risico**
- een positieve (cito) uitslag bron voor HBsAg, HCV en/of hiv? ⇒ Volg stappen 4, 5 en/of 6 en vervolg

Stap 4: Maatregelen bij onbeschermden tegen hepatitis B

Zie Tabel 3: Hepatitis B, actie bij blootgestelde

Stap 5: Maatregelen ten aanzien van hepatitis C

Zie Tabel 4: Hepatitis C, actie bij blootgestelde

Stap 6: Maatregelen ten aanzien van hiv

Zie Tabel 5: Hiv-infectie, actie bij blootgestelde

Stap 7: Afname nulserum bij blootgestelde

- Indien er bij de blootgestelde serologische nacontrole plaatsvindt, wordt direct na het accident ook een nulserum afgenomen, zodat (achteraf) bepaald worden of de blootgestelde al voor het accident geïnfecteerd was met HBV, HCV of hiv.

Stap 8: Voorlichting en preventie van verdere verspreiding

Samenvatting Landelijke Richtlijn Prikaccidenten

Tabel 1: Globale risico-inschatting op basis van de aard van het accident.

Aard accident	Risico-inschatting
Spatten bloed op intacte huid	Geen
Spatten bloed op niet-intacte huid (= actief eczeem of verse schaafwond)	Laag
Intensief bloedcontact bij open wonden (bijvoorbeeld steekpartij, snijwonden)	Hoog
Bloed of met bloed besmette vloeistof/met bloed besmet speeksel op slijmvlies van blootgestelde	Hoog
Andere mogelijk infectieuze vloeistof op slijmvlies van blootgestelde	Laag
Bijtaccident, risico voor gebetene (speeksel zonder bloed van bijter in verse wond gebetene)	Laag
Bijtaccident tijdens vechtpartij, risico voor gebetene (speeksel met bloed van bijter in verse wond gebetene)	Hoog
Bijtaccident, risico voor bijter (bloed van gebetene op mondslijmvlies van bijter)	Hoog
Oppervlakkige huidverwonding bij slachtoffer zonder zichtbaar bloed (kras)	Geen
Verwonding door subcutaan gebruikte injectienaald (insulinaald /heparinaald)	Laag
Verwonding door intramusculair gebruikte injectienaald zonder zichtbaar bloed van bron	Laag
Verwonding door intramusculair gebruikte injectienaald met zichtbaar bloed van bron	Hoog
Verwonding door intracutaan of subcutaan gebruikte hechtnaald zonder zichtbaar bloed van bron	Laag
Verwonding door andere hechtnaald dan bovengenoemd of hechtnaald met zichtbaar bloed van bron	Hoog
Verwonding door zgn. dunne glucosenaald (≥ 27 Gauge) in glucosemeters gebruikt voor vingerprik waarbij bloed pas zichtbaar wordt na drukken	Laag
Verwonding door holle naald (<27 Gauge) of losse lancet gebruikt voor vingerprik (bijvoorbeeld zoals soms gebruikt voor glucosebepaling)	Hoog
Verdovingsnaald van een carpulespuit of vergelijkbaar in o.a. mondzorgpraktijk zonder zichtbaar bloed in carpule/huls of aan naald	Laag
Verdovingsnaald van een carpulespuit of vergelijkbaar in o.a. mondzorgpraktijk met zichtbaar bloed in carpule/huls of aan naald	Hoog
Percutane verwonding, anders dan bovengenoemd, bijvoorbeeld infuusnaald, operatiekamerinstrumenten of instrumentarium in de mondzorgpraktijk	Hoog

Tabel 2: Groepen met een verhoogd risico.

	HBV	HCV	hiv
Hemodialysepatiënten ^a	+	+	-
Hemofiliëpatiënten en andere personen die bloedproducten hebben ontvangen voor 1992 ^a	+	+	-
Personen met een verstandelijke beperking in instellingen	+	-	-
Gedetineerden in gevangenissen	+	+	-
Eerste generatie migranten geboren in niet-westerse landen ^b	+	-	-
Personen afkomstig uit Sub-Sahara Afrika	+	-	+
Intraveneuze druggebruikers	+	+	+
Mannen die seks hebben met mannen	+	+	+
Sekswerkers	+	+/- ^c	+ ^d

a. De serologische status voor en HBV, HCV en hiv is bij deze patiënten in het algemeen bekend en eenvoudig te achterhalen bij de behandelaar.

b. Deze tabel is indicatief, raadpleeg bij twijfel de meest recente informatie op [WHO](#), [CDC](#), [ECDC](#), [RIVM](#).

c. Dit risico hangt af van meerdere factoren zoals geslacht, risicogedrag, (il)legaliteit en intraveneus drugsgebruik. In principe laten legale geregistreerde sekswerkers zich frequent controleren en komt er weinig HCV voor bij vrouwelijke sekswerkers.

d. Hiv komt met name voor bij drugsgebruikende sekswerkers (m/v) en transgender sekswerkers (m/v).

Tabel 3: Hepatitis B, actie bij blootgestelde.

Hepatitis B	Bron positief	Status bron onbekend en hoog risico seropositiviteit bron (tabel 2)	Status bron onbekend en laag risico seropositiviteit bron (tabel 2)	Bron negatief
Hoogrisicoaccident	HBIg en vaccinatie (tegelijktijd) ^a Titerbepaling (anti-HBS) en nacontrole (anti-HBC, HBsAg) na afronden vaccinatieserie	HBIg en vaccinatie (tegelijktijd) ^a Titerbepaling (anti-HBS) en nacontrole (anti-HBC, HBsAg) na afronden vaccinatieserie	Vaccinatie ^{a,c} Titerbepaling (anti-HBS) en nacontrole (anti-HBC, HBsAg) na afronden vaccinatieserie	Geen actie ^d
Laagrisicoaccident	Vaccinatie ^{b,c} Titerbepaling en nacontrole na afronden vaccinatieserie	Vaccinatie ^{b,c} Titerbepaling en nacontrole na afronden vaccinatieserie	Vaccinatie ^{b,c} Titerbepaling en nacontrole na afronden vaccinatieserie	Geen actie ^d

a. Bij non-responders wordt in plaats van vaccinatie alleen HBIg toegediend. Zij ontvangen 2 doses HBIg met 1 maand tussentijd.

b. Bij non-responders wordt bij een laagrisicoaccident in plaats van vaccinatie eenmalig HBIg toegediend.

c. Bij een verhoogde kans op non-respons op vaccinatie (bijvoorbeeld bij immuungecompromitteerden, leeftijd >40 jaar of hoge kans op non-compliance) kan naast vaccinatie ook eenmalig HBIg worden toegediend.

d. Ook bij een negatieve bron is er bij een accident een indicatie voor vaccinatie van de werknemer, maar dan vanuit preventief oogpunt. Buiten de werksituatie kan eveneens preventieve vaccinatie overwogen worden als de blootgestelde een verhoogd risico heeft op het oplopen van HBV.

Tabel 4: Hepatitis C, actie bij blootgestelde.

Hepatitis C	Bron HCV-RNA positief	Status bron onbekend, ongeacht risico seropositiviteit bron (hoog of laag)	Bron negatief
Hoogrisicoaccident	HCV-RNA* (maand 1 en 3)	HCV-RNA* (maand 1 en 3)	Geen actie
Laagrisicoaccident	Geen actie	Geen actie	Geen actie

* Als HCV-RNA-bepaling om praktische redenen of vanwege de kosten niet mogelijk is kan deze vervangen worden door tweemaal een anti-HCV-bepaling (lagere kosten) namelijk op maand 3 en op maand 6.

Tabel 5: Hiv-infectie, actie bij blootgestelde.

	Bron hivpositief, met niet-detecteerbare viral load ^a	Bron hivpositief, met onbekende of detecteerbare viral load ^a	Status bron onbekend, met hoog risico seropositiviteit	Status bron onbekend, met laag risico seropositiviteit	Bron negatief
Hoogrisico-accident	Negatieve indicatie PEP	PEP geïndiceerd	PEP geïndiceerd	Negatieve indicatie PEP	Geen actie
Laagrisico-accident	Geen actie	Geen actie	Geen actie	Geen actie	Geen actie

a. < 200 copies HIV RNA/ml

b. 4 maanden na het accident als PEP is gebruikt (of 3 maanden na het beëindigen van PEP), of langer als of als er om andere redenen een verhoogde kans is op verlate seroconversie. Als er ondanks een PEP-indicatie geen PEP is gebruikt (bijvoorbeeld omdat het accident >72 uur heeft plaatsgevonden), kan 3 maanden na het accident controle met een reguliere hivscreeningstest plaatsvinden.